

Predmet C-402/23**Zahtjev za prethodnu odluku****Datum podnošenja:**

28. lipnja 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Audiencia Nacional (Španjolska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

22. lipnja 2023.

Tražena osoba:

Dimas

[omissis]

[omissis] [podaci o sudu koji upućuje zahtjev i postupku]

RJEŠENJE (ZAHTJEV ZA PRETHODNU ODLUKU)

[omissis] [sastav suda koji upućuje zahtjev]

U Gradu Madridu dvadeset i drugog lipnja dvije tisuće dvadeset i treće

U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Ugovora o Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: UEU); člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU) i člankom 4.bis Leya Orgánica del Poder Judicial (Organski zakon o pravosudnom sustavu, u daljnjem tekstu: LOPJ) od Suda Europske unije traži se tumačenje članka 18. stavka 1. i članka 21. stavka 1. UFEU-a te pojašnjenje njegove sudske prakse utvrđene u presudi (veliko vijeće) od 6. rujna 2016., Petruhhin, koju Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud, Španjolska) primjenjuje u slučaju kao što je onaj u ovom postupku, u kojem Kraljevina Maroko zahtijeva izručenje građanina s dvojnim marokanskim i nizozemskim državljanstvom, s obzirom na odgovor nizozemskih tijela, kojima je dostavljen zahtjev za izručenje koji je podnijela Kraljevina Maroko.

OKOLNOSTI SPORA

- 1 Dimas, rođen u [omissis] Maroku na dan NUM000/1973., sin Eloya i Pilar, marokanski državljanin s osobnom iskaznicom br. NUM001 koja vrijedi do 2. ožujka 2031. te koji ima i nizozemsko državljanstvo, s nizozemskom putovnicom br. NUM002, uhićen je 7. kolovoza 2022. u Tossi del Mar, pokrajini Gironi, na temelju međunarodnog uhidbenog naloga koji je kraljevski državni odvjetnik 24. svibnja 2016. izdao protiv tražene osobe i podnio Prvostupanjskom sudu u Nadoru (Maroko) u svrhu istrage o njezinu sudjelovanju u kaznenom djelu trgovine drogom.
- 2 Dimas ne boravi u Španjolskoj, nego je ondje bio samo u tranzitu.
- 3 Dimas je doveden pred *Juzgado Central de Instrucción 5 (Središnji istražni sud br. 5, Španjolska)* koji je rješenjem od 8. kolovoza 2022. pokrenuo postupak njegova izručenja te mu je odredio istražni zatvor.
- 4 Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea y Cooperación de España (Ministarstvo za vanjske poslove, Europsku uniju i suradnju, Španjolska) zaprimio je 6. rujna 2022. zahtjev za izručenje koji je kraljevski državni odvjetnik 22. kolovoza 2022. podnio Prvostupanjskom sudu u Nadoru, a Consejo de Ministros (Vijeće ministara, Španjolska) naložio je na sastanku održanom 4. listopada 2022. da se nastavi s postupkom izručenja u okviru sudskog postupka.
- 5 Zahtjev za izručenje podnesen je u svrhu kaznenog progona Dimasa, koji je osumnjičen za kazneno djelo trgovine drogom počinjeno 11. svibnja 2016. kada je u luku u Nadoru uplovio brod pod imenom Almería kojim se prevozio kamion društva FELICITE OUJDA TRANS s registarskim brojem NUM003, u kojem su bila skrivena tri crna kovčega s 20 vrećica u kojima se nalazilo 100 000 tableta *ecstasyja* (MDMA). Uhićeni su vozač kamiona i još jedna osoba koja se s njime nalazila u luci te su obje osobe izjavile da su tablete *ecstasyja* dopremljene iz Bruxellesa i da ih je Dimas svojim automobilom dovezao iz Rotterdama u Bruxelles, odakle su stigle u Maroko.
- 6 Budući da tražena osoba ima nizozemsko državljanstvo, sud koji upućuje zahtjev se posredstvom EUROJUST-a obratio nizozemskim pravosudnim tijelima te im je dostavio zahtjev za izručenje koji je Maroko podnio u pogledu svojeg državljanina, u slučaju da žele izdati uhidbeni nalog.
- 7 Odgovor nizozemskih pravosudnih tijela zaprimljen je u poruci elektroničke pošte od 8. prosinca 2022. poslanoj u okviru EUROJUST-a, u kojoj su ta tijela navela da neće izdati uhidbeni nalog zbog kaznenih djela navedenih u zahtjevu za izručenje koji je podnio Maroko, ali i da Dimas, čak i da ga se uhititi u Nizozemskoj, ne bi bio predan Maroku jer ima nizozemsko državljanstvo.
- 8 Dimas se protivi svojoj predaji Maroku i pritom, među ostalim razlozima, navodi svoj status građanina Europske unije te činjenicu da ga nizozemska tijela ne bi izručila Maroku, kao i vjerojatnu povredu svojih temeljnih prava jer tvrdi da će ga

mučiti ili čak i ubiti zbog toga što se javno usprotivio marokanskoj politici i kralju Maroka svojim sudjelovanjem u prosvjedima koje je Nacionalna skupština Rif (N.A.R.), sa sjedištem u Oslu (Norveška), organizirala u Europi kako bi osudila marokanski režim, a tu je aktivnost objavila na svojoj Facebook stranici.

- 9 Sud koji upućuje zahtjev još uvijek nije donio odluku u ovom postupku izručenja niti je odgovorio na argumente koje je iznijela tražena osoba te smatra nužnim da Sud odluči o pitanjima koja mu postavlja.
- 10 Dimas se od 31. svibnja 2023. nalazi na slobodi.
- 11 Sud koji upućuje zahtjev tek treba donijeti odluku u postupku izručenja [*omissis*].

PRAVNA OSNOVA

1. Propisi primjenjivi u ovom slučaju

Španjolsko pravo

Članak 13. stavak 3. Constitución española (španjolski Ustav): Izručenje se odobrava samo radi postupanja u skladu s ugovorom ili zakonom i pritom se uzima u obzir načelo uzajamnosti. Politička kaznena djela isključena su iz izručenja, a teroristička djela ne smatraju se takvim djelima.

Članak 3. Leya de Extradición Pasiva (Zakon o pasivnom izručenju) od 21. ožujka 1985.: 1. Izručenje Španjolaca ili stranaca ne odobrava se za kaznena djela o kojima, u skladu s nacionalnim pravnim poretkom, trebaju odlučiti španjolski sudovi. Status državljanina ocjenjuje sud koji je nadležan za odlučivanje o izručenju u trenutku donošenja odluke u tom pogledu, u skladu s odgovarajućim odredbama španjolskog pravnog poretka i pod uvjetom da taj status nije stečen s namjerom da se prijevarno onemogući izručenje.

2. Kad izručenje treba odbiti zbog razloga iz prethodnog stavka, ako to zatraži država u kojoj su počinjena kaznena djela, španjolska vlada obavješćuje Ministerio Fiscal (Državno odvjetništvo, Španjolska) o djelu zbog kojeg je podnesen zahtjev kako bi se, ako je to potrebno, proveo sudski postupak protiv tražene osobe. U slučaju takve odluke, vlada traži od države koja je tražila izručenje da proslijedi dokumentaciju iz spisa o provedenim radnjama ili njihove preslike kako bi se kazneni postupak nastavio u Španjolskoj.

3. Kad je kazneno djelo počinjeno izvan državnog područja države koja zahtijeva izručenje, izručenje se može odbiti ako se u španjolskom zakonodavstvu ne dopušta progon istovrsnog kaznenog djela počinjenog izvan Španjolske.

Članak 1. Convenija de extradición entre el Reino de España y el Reino de Marruecos (Konvencija o izručenju između Kraljevine Španjolske i Kraljevine Maroka), sklopljenog u Rabatu 24. lipnja 2009.:

Ugovorne strane obvezuju se na uzajamnu predaju, u skladu s pravnim pravilima i uvjetima predviđenima ovom Konvencijom, osoba koje se nalaze na državnom području jedne od dviju država i koje se progone zbog kaznenog djela ili su tražene radi izvršenja kazne oduzimanja slobode koju su pravosudna tijela druge države izrekla zbog počinjenja kaznenog djela.

Članak 3. Neizručenje državljana iz Konvencije o izručenju između Kraljevine Španjolske i Kraljevine Maroka:

1. Nijedna od dviju država neće odobriti izručenje svojih državljana.
2. Status državljanina ocjenjuje se s obzirom na trenutak počinjenja kaznenog djela zbog kojeg se zahtijeva izručenje.
3. Međutim, ako je strana od koje se traži izručenje nadležna za suđenje, ona se obvezuje na provedbu sudskog postupka protiv svojih državljana koji su na državnom području druge države počinili djela koja se u objema državama smatraju kaznenim djelima, ako joj druga strana diplomatskim sredstvima ili izravno posredstvom središnjih tijela ministarstva pravosuđa dostavi zahtjev za pokretanje sudskih postupaka te mu priloži spise, dokumentaciju, predmete i informacije kojima raspolaže. Strana koja je tražila izručenje bit će obaviještena o odluci u pogledu njezina zahtjeva.

Pravo Europske unije

Članak 18. UFEU-a: Unutar područja primjene Ugovorâ i ne dovodeći u pitanje bilo koju njihovu posebnu odredbu, zabranjena je svaka diskriminacija na temelju državljanstva.

Odlučujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom, Europski parlament i Vijeće mogu donijeti pravila za zabranu takve diskriminacije.

Članak 21. stavak 1. UFEU-a: Svaki građanin Unije ima pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u Ugovorima i u mjerama usvojenima radi njihove provedbe.

Članak 19. stavak 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima: Nitko ne smije biti udaljen, protjeran ili izručen u državu u kojoj postoji ozbiljna opasnost da bude podvrgnut smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

2. *Obrazloženje zahtjeva za prethodnu odluku*

2.1. *Ovaj je sud upoznat s presudom velikog vijeća od 6. rujna 2016. te ju je primijenio u praksi i obavijestio nizozemska tijela o zahtjevu za izručenje koji je Kraljevina Maroko podnijela u pogledu svojeg državljanina. Slučaj o kojem je riječ u ovom postupku izručenja nedvojbeno ima mnogo zajedničkih točaka sa*

slučajem koji je Sud analizirao u navedenoj presudi. Budući da između Europske unije i države koja je tražila izručenje (Kraljevina Maroko) ne postoji ugovor o izručenju, pravna pravila o izručenju u nadležnosti su država članica; međutim, Sud je u *presudi od 6. rujna 2016.* naveo da „[...] valja ipak podsjetiti da, radi ocjene područja primjene Ugovorâ u smislu *članka 18. UFEU- a*, treba tumačiti taj članak u smislu odredbi Ugovora o funkcioniranju Europske unije o građanstvu Unije. Situacije koje potpadaju u to područje primjene stoga obuhvaćaju osobito one koje proizlaze iz korištenja slobode kretanja i boravka na području država članica, kako je uređena *člankom 21. UFEU- a* [...]”.

2.2. U točki 32. te presude pojašnjava se: „Međutim, nacionalnim pravilima o izručenju, poput onih u glavnom postupku, uspostavlja se razlika u postupanju ovisno o tome je li dotična osoba domaći državljanin ili državljanin druge države članice, time što dovode do toga da se državljanima drugih država članica, poput A. Petruhhina, ne pruža zaštita od izručenja koju uživaju domaći državljani. Na taj način, takva pravila mogu utjecati na slobodu kretanja prvonavedenih osoba unutar Unije”.

2.3. U *presudi velikog vijeća od 6. rujna 2016.* analizira se opasnost od nekažnjavanja kaznenog djela te se navodi: „39. Kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 56. mišljenja, izručenje je postupak čiji je temeljni cilj borba protiv nekažnjavanja osobe koja se nalazi na nekom državnom području koje nije ono na kojemu je kazneno djelo navodno počinjeno. Naime, kao što je to više nacionalnih vlada navelo u svojim očitovanjima pred Sudom, iako je, sukladno pravilu „aut dedere aut judicare” (izručiti ili progoniti), neizručenje vlastitih državljana općenito nadomješteno mogućnošću države članice od koje se izručenje traži da progoni vlastite državljane za teška kaznena djela počinjena izvan njezina državnog područja, ta država članica u pravilu nije nadležna za suđenje takvog djela kada ni počinitelj ni žrtva navodnog kaznenog djela nisu državljani navedene države članice. Izručenje stoga omogućuje da se izbjegne da kaznena djela koja su na području jedne države počinile osobe koje su napustile to područje ostanu nekažnjena”.

2.5. „47. U slučaju nepostojanja odredbi prava Unije koje uređuju izručenje između država članica i treće države, kako bi se zaštitili državljani Unije od mjera koje ih mogu lišiti prava na slobodno kretanje i boravak iz *članka 21. UFEU- a*, boreći se pri tome protiv nekažnjavanja kaznenih djela, valja primijeniti sve mehanizme suradnje i uzajamne pomoći koji, na temelju prava Unije, postoje u području kaznenog prava”.

2.6. „48. Stoga, u slučaju poput onog u glavnom postupku, valja dati prednost razmjeni informacija s državom članicom čija je dotična osoba državljanin, kako bi se omogućilo tijelima te države članice da, ako su na temelju nacionalnog prava nadležna za progon te osobe za djelo počinjeno izvan državnog područja, izdaju europski uhidbeni nalog u svrhu kaznenog progona. Naime, člankom 1. stavcima 1. i 2. Okvirne odluke 2002/584 nije u tom slučaju isključena mogućnost da država članica čiji je navodni počinitelj kaznenog djela državljanin izda

europski uhidbeni nalog s ciljem predaje te osobe kako bi se protiv nje poduzeo kazneni progon”.

2.7. Sve istaknute točke iz *presude velikog vijeća od 6. rujna 2016.* primjenjive su u slučaju o kojem je riječ u ovom postupku izručenja. Međutim, prema mišljenju ovog suda, ovaj se slučaj razlikuje zbog činjenice koja se nije razmatrala u navedenoj presudi, odnosno odgovora koji su nizozemska tijela dala kad su obaviještena o zahtjevu za izručenje koji je podnijela Kraljevina Maroko. Nizozemska tijela obavješćuju ovaj sud da protiv Dimasa neće izdati uhidbeni nalog zbog kaznenih djela navedenih u zahtjevu za izručenje te također priopćavaju da tražena osoba, čak i da je se uhititi u Nizozemskoj, ne bi bila izručena Maroku jer ima nizozemsko državljanstvo.

2.8. Stoga je ovdje riječ o situaciji u kojoj je osoba koju traži treća država koja nije članica Europske unije u svojoj zemlji zaštićena od zahtjeva za izručenje koje je podnijela navedena treća država na isti način kao što su španjolski državljani u Španjolskoj zaštićeni od zahtjeva za izručenje koje je podnijela ta treća država. Međutim, u skladu sa španjolskim nacionalnim pravom, ta zabrana izručenja španjolskih državljana ne primjenjuje se u Španjolskoj na građane s nizozemskim državljanstvom.

2.9. *Španjolski Ustav ne sadržava izričito pravno pravilo kojim se zabranjuje izručenje španjolskih državljana drugoj državi. Međutim, takva zabrana postoji u Bilateralnoj konvenciji o izručenju potpisanoj s Kraljevinom Marokom, čijim se člankom 3. određuje da nijedna od dviju država drugoj neće dopustiti izručenje svojih državljana. Naime, u tom se slučaju država od koje se traži izručenje, ako je ona nadležna za suđenje, obvezuje na provedbu sudskog postupka protiv svojih državljana koji su na državnom području druge države počinili djela koja se u objema državama smatraju kaznenim djelima.*

2.10. Tražena osoba nije španjolski državljani niti boravi u Španjolskoj, a zahtjev za izručenje ne sadržava nijedan podatak na temelju kojeg bi se moglo zaključiti da su španjolski sudovi nadležni za odlučivanje o kaznenom djelu trgovine drogom, u pogledu čijeg se počinjenja ne navodi nijedno mjesto na španjolskom državnom području, s obzirom na to da ono započinje u Rotterdamu, nastavlja se u Bruxellesu i završava u Nadoru, gdje su tablete MDMA naposljetku isporučene.

2.11. Ovaj sud želi saznati je li zabrana izručenja marokanskog državljanina Maroku, koja postoji u Nizozemskoj i koja je istovjetna zabrani izručenja španjolskih državljana Maroku, važeća u Španjolskoj za nizozemskog državljanina koji se nalazi u Španjolskoj u okviru njegova prava na slobodno kretanje utvrđenog u *članku 21. UFEU-a*, kao sadržaja prava na nediskriminaciju na temelju državljanstva iz *članka 18. UFEU-a*, iako takva odluka podrazumijeva povredu obveza koje proizlaze iz bilateralne konvencije o izručenju i može dovesti do nekažnjavanja kaznenog djela zbog kojeg je podnesen zahtjev za izručenje.

Slijedom navedenog,

VIJEĆE ODLUČUJE

Prekinuti ovaj postupak izručenja do odluke o zahtjevu za prethodnu odluku.

Uputiti Sudu Europske unije sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li *članak 18. i članak 21. stavak 1. UFEU-a* tumačiti na način da zabranu predaje državljanina sadržanu u bilateralnom ugovoru o izručenju potpisanom između države članice Unije i treće države treba proširiti na državljane drugih država članica Unije koje zbog njihova državljanstva ne pristaju na izručenje koje je zatražila treća država ako se oni u okviru svojeg prava na slobodno kretanje nalaze na državnom području države članice od koje se traži izručenje?

2. Obvezuje li odluka države članice Unije čiji je tražena osoba državljanin – u slučaju da ona odbije izdati uhidbeni nalog radi kaznenog progona djela zbog kojih se zahtijeva izručenje, s obzirom na to da ta osoba, da je se uhiti u toj državi, ne bi bila izručena zbog svojeg državljanstva – državu članicu od koje izručenje traži treća država u slučaju kada se taj državljanin u okviru svojeg prava na slobodno kretanje nalazi na državnom području države članice od koje se traži izručenje?

[*omissis*]

Ovim se rješenjem prethodno navedeno proglašava, nalaže i potpisuje. [završni postupovni elementi]